

KINDEREN MET EEN RUGZAKJE

Autisme Spectrum Stoornis
ADHD / ADD

Voorwoord

Wat leuk dat je hebt deelgenomen aan de workshop 'Kinderen met een rugzakje'. We leven in een tijd waarin inclusiviteit en maatwerk steeds belangrijker worden. Ieder kind is uniek, met eigen talenten, dromen en uitdagingen. Soms vraagt een kind iets extra's, of dat nu gaat om aanpassingen, geduld of een andere manier van benaderen. Het doel van deze hand-out is om deze kinderen niet alleen te zien, maar ook te begrijpen en samen met hen te bouwen aan een sterke basis voor de toekomst.

Deze hand-out is zorgvuldig samengesteld door ons pedagogisch team en mede mogelijk gemaakt door Provincie Limburg. Wij vertrouwen erop dat je met deze hand-out nog eens rustig over alles kunt nadenken en kunt toepassen in je eigen scoutinggroep. Samen sta je sterk!

Beroepskrachten & Pedagogisch team
Scouting Limburg

Kenmerken Autisme Spectrum Stoornis

Algemene kenmerken ASS

- Je hebt moeite met omgaan met andere mensen
- Je kunt je niet makkelijk in anderen verplaatsen
- Je bent voor sommige prikkels heel gevoelig
- Je houdt niet van onverwachte veranderingen
- Je herhaalt sommige dingen vaak
- Je gaat helemaal op in dingen die je interessant vindt
- Je herkent snel patronen

MEISJES

- Minder moeite met verandering
- Teruggetrokken, op zichzelf
 - Of juist veel behoefte aan contact, maar dwingend/claimend
- Op letterlijke manier imiteren van gedrag (vaak van moeder)
- Sociale en verbale beperking maskeren, doen naïef of lief
- Fascinaties voor 'gewone' meisjes-dingen zoals dieren
- Angstig, faalangst, lichamelijke klachten en depressies
- Plotselinge stemmingswisselingen, van blij (hyper-achtig) naar down of boos/claimend

JONGENS

- Moeite met verandering
- Vaak contact ontwijken, op zichzelf
 - Of op vreemde, niet passende wijze contact maken
- Weinig of niet imiteren van sociaal wenselijk gedrag
- Sociale en verbale beperking minder of niet compenseren
- Fascinaties voor 'autistische' dingen zoals modeltreinen
- Storend, druk of boos, explosief, soms met woedenaanvallen

Let op! Er zijn ook meisjes die meer weg hebben van de ASS-jongens of andersom. Zo kan een meer gevoelige jongen kenmerken uiten van een ASS-meisje. Maar een meisjes kan ook duidelijk een type ASS-jongen zijn, maar waarbij enkele kenmerken 'verwisseld' zijn.

Omgaan met ASS in je groep

- Geef structuur aan je programma.
- Wees voorspelbaar en duidelijk (routine).
- Vermijd figuurlijke of onduidelijke taal.
- Maak geen lange zinnen.
- Herhaal je speluitleg en gebruik andere woorden als ze het niet begrijpen.
- Visualiseer je speluitleg, gebruik afbeeldingen en voorbeelden waarmee je laat zien wat je bedoelt.
- Probeer zo min mogelijk regels te veranderen of stel het kind vooraf goed op de hoogte.
- Vermijd tijd waarin geen programma of activiteit is.

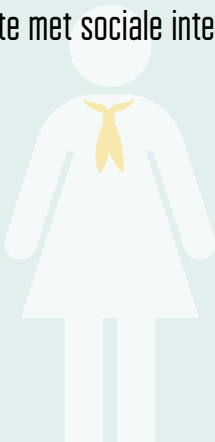
Kenmerken ADHD/ADD

Algemene kenmerken

- Je ben snel afgeleid
- Je kunt ineens heel boos worden
- Je hebt problemen met slapen
- Je denkt niet altijd na voor je iets doet
- Je raakt vaak iets kwijt
- Je vindt het moeilijk om plannen te maken
- Je bent vaak creatief
- Je kunt moeilijk stilzitten en bent vaak onrustig

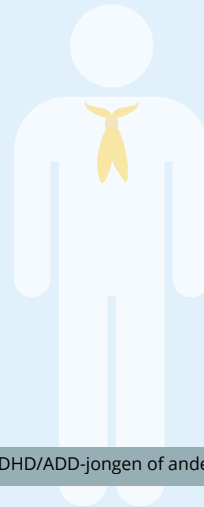
MEISJES

- Dromerig
- Last van concentratieproblemen
- Spanning en onrust zit van binnen
- Moeite met sociale interacties

JONGENS

- Hyperactief (druk)
- Impulsief
- Meer agressief

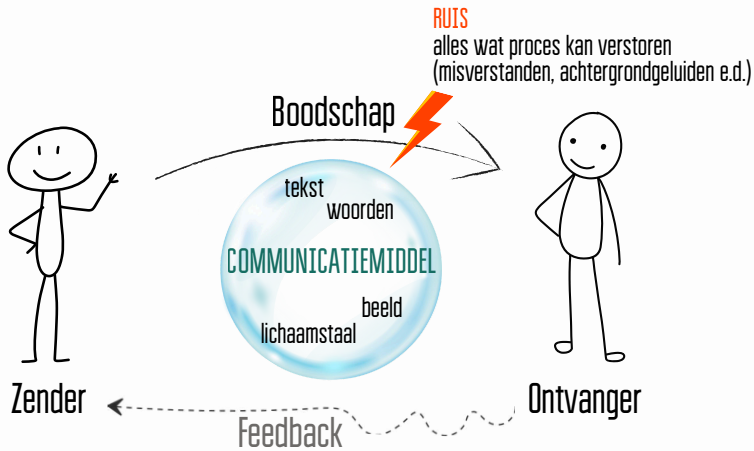
Let op! Er zijn ook meisjes die meer weg hebben van de ADHD/ADD-jongens of andersom.

Omgaan met ADHD/ADD in je groep

- Vermijd extra prikkels in de omgeving.
- Verdeel een ingewikkelde opdracht in kleine stukjes.
- Zorg voor veel variatie.
- Zet het kind naast je tijdens speluitleg.
- Maak kleine groepjes.
- Beloon zoveel mogelijk.
- Laat hen af en toe uitrazen.
- Geef verantwoordelijkheid.

Communiceren

is het proces waarbij informatie, gedachten, ideeën, gevoelens of boodschappen worden uitgewisseld tussen twee of meerdere partijen via een gemeenschappelijk systeem van symbolen, tekens of gedrag.

EFFECTIEVE COMMUNICATIE

Compleet	Concreet	Beleefd	Correct	Duidelijk	Doelgroep	Beknopt
alle informatie	op basis van feiten	vriendelijk	foutloos	duidelijk en gemakkelijk	weet behoeftes	niet afdwalen
eventueel extra uitleg	voorbeelden	respectvol	stijlfouten vermijden	korte zinnen	leef je in in je doelgroep	korte zinnen
aansluiten verwachting	beter onthouden	vertrouwen winnen		gepaste woordkeuze	kennis, leeftijd en interesse	beperk info tot hoofdzaak

Algemene tips

- Zorg voor structuur, aandacht en ruimte.
- Zorg voor een goede voorbereiding, organisatie en observatie.
- Laat de kinderen merken dat jullie hen er graag bij hebben.
- Laat de groepsbijeenkomsten ook een uitlaatklep zijn.
- Wijs het lastige gedrag af, niet het kind zelf.
- Spreek kort en duidelijk uit welk concreet gedrag je van de kinderen in de groep verwacht.
- Reageer vanuit reële (on)mogelijkheden van de kinderen
- Maak duidelijke en haalbare afspraken.
- Help kinderen bij het vinden van de juiste aansluiting bij de groep en de activiteit.
- Benoem verbetering en positieve dingen die je ervaart.

Tips voor een *individuele aanpak*

- Maak het gedrag dat je ziet bespreekbaar.
- Uitwisselen ervaringen (staf en betrokkenen).
- Observeren en vraag of andere stafleden of groepsbegeleider ook zien wat jij ziet.
- Maak regels op maat.
- Ben duidelijk en consequent.
- Schakel groepsbegeleider in bij situaties waar je niet comfortabel mee bent.
- Leg de lat niet te hoog, maar zeker ook niet te laag.
- Ben bewust van je rol als leiding (je bent geen hulpverlener!).
- Zorg voor een goede evaluatie met andere stafleden, groepsbegeleider en ouders.

Hoe ga je om met ouders:

- Zorg voor een goed contact met de ouder(s).
- Maak gedrag dat je ziet bespreekbaar.
- Vraag naar ervaringen van de ouder(s).
- Ga samen zoeken naar oplossingen.
- Communiceer feitelijk over het gedrag en niet verwijtend naar ouders.
- Vraag om tips. Geef geen tips.

Wil je meer informatie over omgaan met ouders? Schrijf je dan in voor onze workshop 'Omgaan met ouders'. Kijk op onze website voor actuele data.

Colofon

Deze informatie is samengesteld door

Scouting Limburg

Adres: Swentiboldstraat 21

Postcode: 6137 AE Sittard

Telefoon: 046-4859909

E-mail: info@scoutinglimburg.nl

Website: <https://scoutinglimburg.nl>

Met dank aan

ons pedagogisch team vrijwilligers.

Wil je op de hoogte blijven van ons aanbod, ga dan naar onze website en volg ons op Facebook en Instagram.

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

De inhoud van deze folder is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. Scouting Limburg aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Copyright Scouting Limburg © 2025

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of veelevoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Scouting Limburg.